

IMA CSAPÁSOK IDEJÉN.

Az Ur csapása van mirajtunk:
Mindennap új keservre hajlunk.
A halál jött fel ellenünk,
Kegyetlenül bánik velünk...
Jajszó, keserv minden felől,
Kedvet, gyönyört, mindent elől...
Elfáradánk a sohajtásba,
A könnyezésbe, zokogásba.
Reszketve kérjük: Istenünk!
Meddig tart ez, mi lesz velünk?...
Oh, szánj meg minket jó Atyánk,
Irgalmaddal tekints reánk!
Vétkeztünk, igaz, ellened:
Megérdemeljük büntetésedet!
De te atyánk vagy Istenünk,
Jóságodat láttasd velünk.
Imádva kérünk, gyermekid,
Szüntesd meg már bús könnyeink.
A fájdalom, a bú, keserv,
Elcsüggeszt, rémit és lever...
Nincs más kiben reménylenünk:
Te légy velünk jó Istenünk!
Derítsd fel már hitünk egét,
Oszlasd a bánat fellejét.
Ne hagyj, ne hagyj el jó atyánk:
Irgalmadat derítsd reánk!..

RÉDIGER GÉZA.

MAGYAR TÖRTÉNETI ÉLETRAJZOK.

(Könyvismertetés.)

A Magyar Tört. Életrajzok 1891. évi folyamában három nagy-érdekű életrajzot találunk: Kovacsóczy Farkasét Szádeczky Lajostól, Mária Teréziáét Marczali Henriktől és II. Rákóczy György életét magától a szerkesztőtől, Szilágyi Sándortól.

Kovacsóczy Farkas Báthory Kristóf fejedelem nagytehetségű kancellárja volt, Báthory István lengyel király bizodalmas embere, ki mint erdélyi kormányzó is lelkesen viselvén szívén a Báthory-ház érdekeit, végre Zsigmond áldozatai közt vérpadon végezte életét. Szádeczky, ifjabb történetíróink legjelesbike, kiváló gonddal állítá egybe e nevezetes erdélyi államférfiről fenmaradt gyér adatokat s hű képét adja Erdély legválságosabb korszakának. Szádeczky előbbi munkája, Békes Gáspár életrajzában sajnálattal észleltük, hogy a XVI. sz.-ban ép oly fontos mint érdekes hitmozgalmakra kiterjeszkedni vonakodik s Békes érdemeit a szabadelvű valláseszmeák meghonosítása körül hallgatással mellőzi. Ám most Kovacsóczy életrajza örvendetesen lep meg, mert a tudós szerző szakítani igyekszik e félszegnek mondható egyoldalú iránynyal s nem késik nyomós érvekkel bebizonyítani, hogy a kit a mi Uzonink unitáriusnak s „Erdély egyik elsőrangú történetírója.“ Kövály László, katolikusnak vél, tudajdonkép református volt. Ugyancsak Szádeczky egy füst alatt azt is kimutatja, hogy nemcsak Kovacsóczy, hanem többi kormányzótársai is, köztük a nagytekintélyű Kendi Sándor, 1580. tájt a református valláson állottak. Kiválóan érdekes adat ez; méltó egyháztörténetíróink figyelmére. Mert azt jelenti, hogy Kendi Sándor bevégezvén Blandratával Dávid Ferencz elbuktatását, úgy iparkodott menekülni az unitárius nemesség szemrehányásától, hogy a Báthoryak előtt is kedvesebb Kálvinegyházba tér. Azt ugyan, hogy Kendi S. valaha unitárius volt, Szádeczkynél hiában keresnök. A mily szembetűnő hévvel ragadja meg az alkalmat egyik-másik nevesebb történeti alak kálvinista igazhitűségének kimutatására, ép oly következetesen hallgatja el azt, például, hogy „Európa dísze, nemzetünk koronája“ (91. l.) azaz: Dudith András unitárius volt. Ép úgy nem tudja meg az olvasó tőle azt sem, hogy Kovacsóczy jó barátja, Gyulai Pál, ki Báthory István muszka hadjáratáról „ama nagybecsű történeti munkát írta,“ mely Kovacsóczy költségén látott napvilágot, szintén unitárius, sőt Békes Gáspár neveltje volt. Hogy Gálfi János, Vajdakamarási Lőrincz s a többi apróbb szereplők felekezeti álláspontjáról (kik Dudithhoz és Gyulai Pálhoz hasonlóan voltak reformátusok) szintén egy szót